

Distanční výuka znesnadňuje (nejen) přípravu středoškoláků s OMJ k maturitě

Autorka: Michaela Jiroutová, META, o.p.s.
Říjen 2020

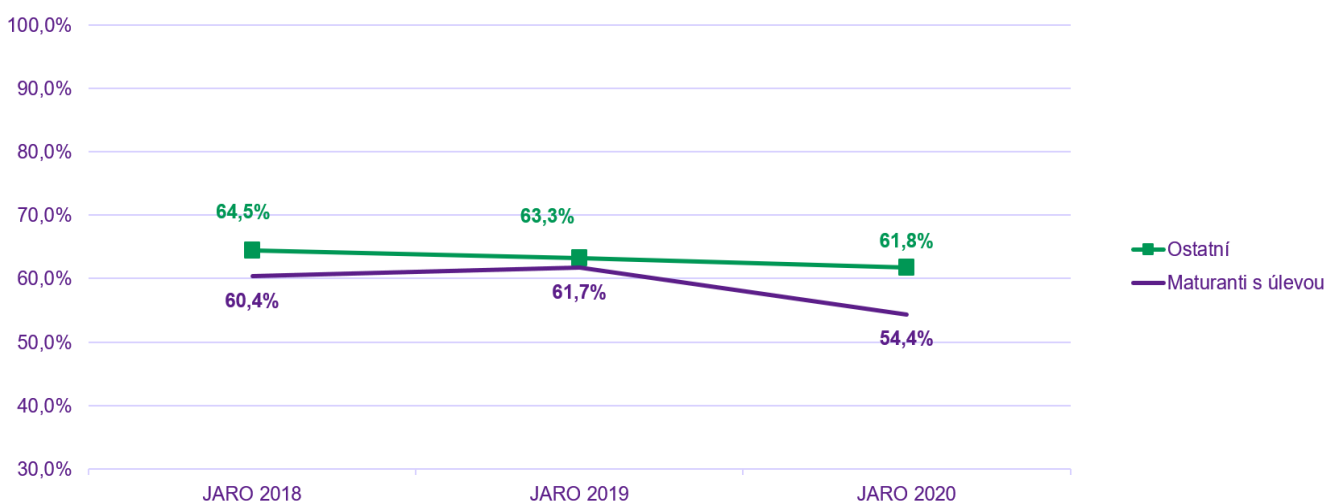
Se současným uzavíráním středních škol z důvodu nepříznivé epidemiologické situace se pojí otázka, jak to může ovlivnit vzdělávání středoškoláků s odlišným mateřským jazykem (OMJ). Ztráta běžného každodenního kontaktu těchto žáků s češtinou často znamená úpadek jejich jazyka, ale i sebevědomí v používání jazyka. Během uzavření středních škol bychom tak neměli zapomínat na cílenou podporu žáků, pro něž čeština není rodným jazykem.

A že podporu potřebují i ti v jazyce pokročilejší, můžeme demonstrovat na výsledcích maturitních zkoušek, které sleduje Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT). V souvislosti s opatřeními v druhé polovině školního roku 2019/2020 se totiž ukázala zajímavá data. Maturanti, kteří v posledních 8 letech alespoň 4 roky studovali v zahraničí a podali si žádost o úlevu u maturity (dle školského zákona § 20 odst. 4), byli **u didaktického testu z ČJL mnohem více neúspěšní než v předchozích letech**.

Jak ukazuje následující graf, rozdíl v průměrném skóru mají maturanti s úlevou **nižší o 7,3 %**. Kdežto u ostatních maturantů je patrný pokles **jen o 1,5 %**.

DT: Jaký měli maturanti průměrný skór?

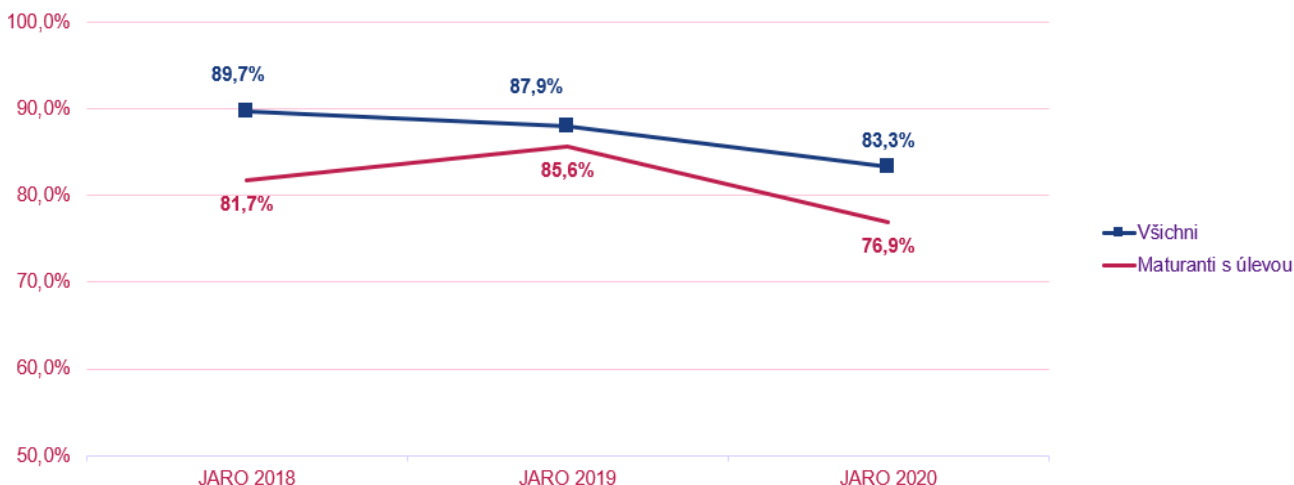
Maturanti s úlevou – cizinci vs. ostatní

Vzhledem k tomu je patrný také dramatický pokles úspěšnosti u didaktického testu. Oproti loňsku uspělo u didaktického testu **o téměř 9 % méně** maturantů s úlevami odůvodněnými zahraniční vzdělávací zkušeností. Což je téměř dvakrát více, než je celková úspěšnost (ta klesla jen o 4,6 %).

Ačkoliv se mluvilo o zhoršení výsledků maturit obecně z důvodu připuštění všech žáků k maturitní zkoušce nehledě na jejich dosavadní prospěch, z grafu je patrné minimální zhoršení výsledků ostatních maturantů oproti těm s úlevou.

DT: Kolik % maturantů uspělo? všichni vs. maturanti s úlevou - cizinci

Z grafů lze tedy vyčíst, že maturanti, kteří studovali v zahraničí v posledních letech a mají tedy nižší úroveň češtiny, byli karanténou a **několikaměsíční výukou na dálku mnohem více poznamenáni**. Pro takové maturanty je samostudium v případě přípravy k jazykově náročnému didaktickému testu velice náročné. I když jsou výsledky cvičných testů dohledatelné, je pro ně důležité hlavně zdůvodňování správných odpovědí a následný rozbor otázek, ale i vlastních postupů. Vzhledem k uzavřeným školám tak neměli možnost dostatečně procvičovat náročná jazyková zadání a strategie vyplňování testů, jež jsou pro úspěch stěžejní.

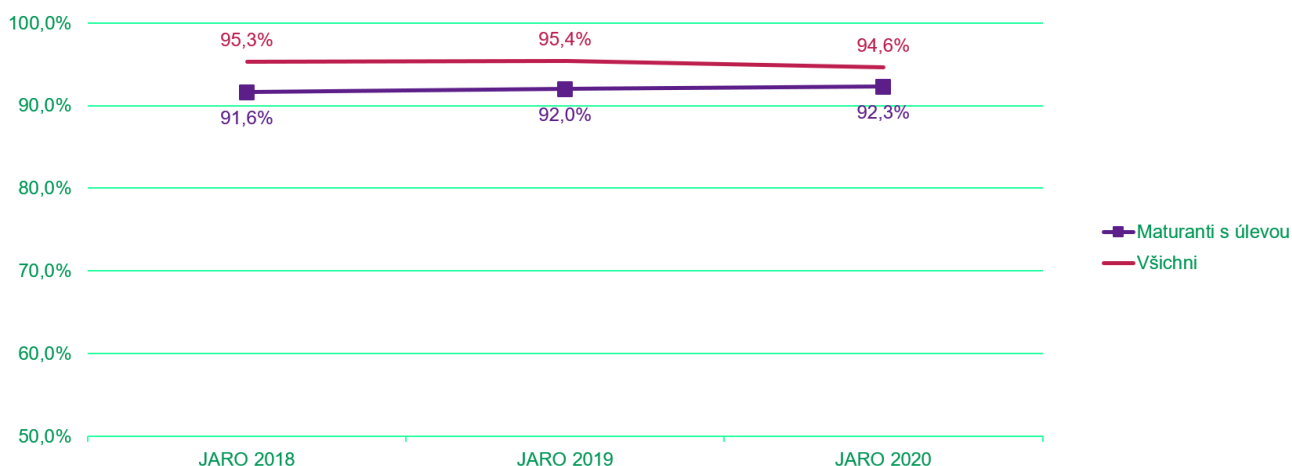
Z praxe víme, že měli maturanti často ze školy doporučeno si procvičovat didaktické testy, často s nimi ale nikdo neměl čas **testy procházet a pomáhat s porozuměním** (pokud se např. neúčastnili online kurzů/doučování různých organizací mimo školu¹). Vzhledem k celkové situaci je pochopitelné, že učitelé své studenty nemohli připravovat tak kvalitně jako naživo. Proto se také nabízí otázka, zda je v pořádku test, jež některé skupiny maturantů mohou zvládnout pouze v případě štěstí na pedagoga².

A jak dopadla ústní zkouška z ČJL?

¹ META, o.p.s. v loňském i letošním školním roce nabídla maturantům s OMJ přípravný kurz k maturitě v online podobě zdarma.

² Maturitnímu didaktickému testu z ČJL se věnuje článek [Maturita z češtiny počítá jen s rodilými mluvčími](#).

Ústní zkouška: Kolik % maturantů uspělo? Maturanti s úlevou – cizinci vs. všichni

Jako tradičně jsou ústní maturity pro žáky s odlišným mateřským jazykem mnohem menší překážkou. Ani letošní podmínky jim výrazně nesnížily úspěšnost (stejně jako všem ostatním). Na ústní zkoušku se ale dá připravit samostudiem poměrně jednoduše. Hlavně však hodnocení vychází od pedagogů, kteří své studenty během roku i v karanténě připravovali a zároveň je znají a mohou je při zkoušce podpořit. Přesto byla na některých maturantech v našem přípravném kurzu k maturitě poznat **zvýšená nervozita z vystupování před zkoušejícími**, která byla zapříčiněna drasticky sníženým osobním kontaktem s učiteli.

Ačkoli všichni doufáme, že se situace z jara 2020 nebude opakovat a školy nezůstanou uzavřeny tak dlouhou dobu, nelze vyloučit, že budou někteří maturanti opět mimo klasickou výuku a bezprostřední kontakt se svými vyučujícími nestandardní dobu. Z výše uvedených dat je zřejmé, že **uzavření škol na delší dobu je pro maturanty s OMJ velkou bariérou, která jim znesnadňuje přípravu na tak důležitou zkoušku**.

Letošní maturanty však čeká také maturitní slohová práce z ČJL, jež byla loňským maturantům odpuštěna. Slohovka je pro žáky s odlišným mateřským jazykem nejtěžší částí maturity. Zdokonalení schopnosti písemného projevu na vyšší jazykové úrovni trvá těmto žákům i mnoho let, přestože jsou např. v ústním projevu k nerozeznání od rodilých mluvčích. Měli bychom tedy věnovat pozornost a podporu žákům – nerodilým mluvčím nejen v počátcích jejich učení se jazyku. Ale také v situaci, kdy jsou plně schopni se dorozumět, avšak problém jim dělají složitější odborné termíny nebo písemné vyjadřování na vysoké (maturitní) úrovni.

Aby byli žáci s odlišným mateřským jazykem úspěšní při studiu na SŠ a při skládání závěrečných zkoušek (a tedy i následně na poli pracovního trhu), potřebují dlouhodobou jazykovou podporu. Té se bude věnovat také ONLINE konference META *Dlouhodobá jazyková podpora žáků s OMJ jako prevence školní neúspěšnosti* dne 22. 10. 2020. Připojte se k nám!